

EIA និងការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍

ដោយលោក Matthew Baird
អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវនៃសាលាច្បាប់
វែរម៉ង់ (Vermont)

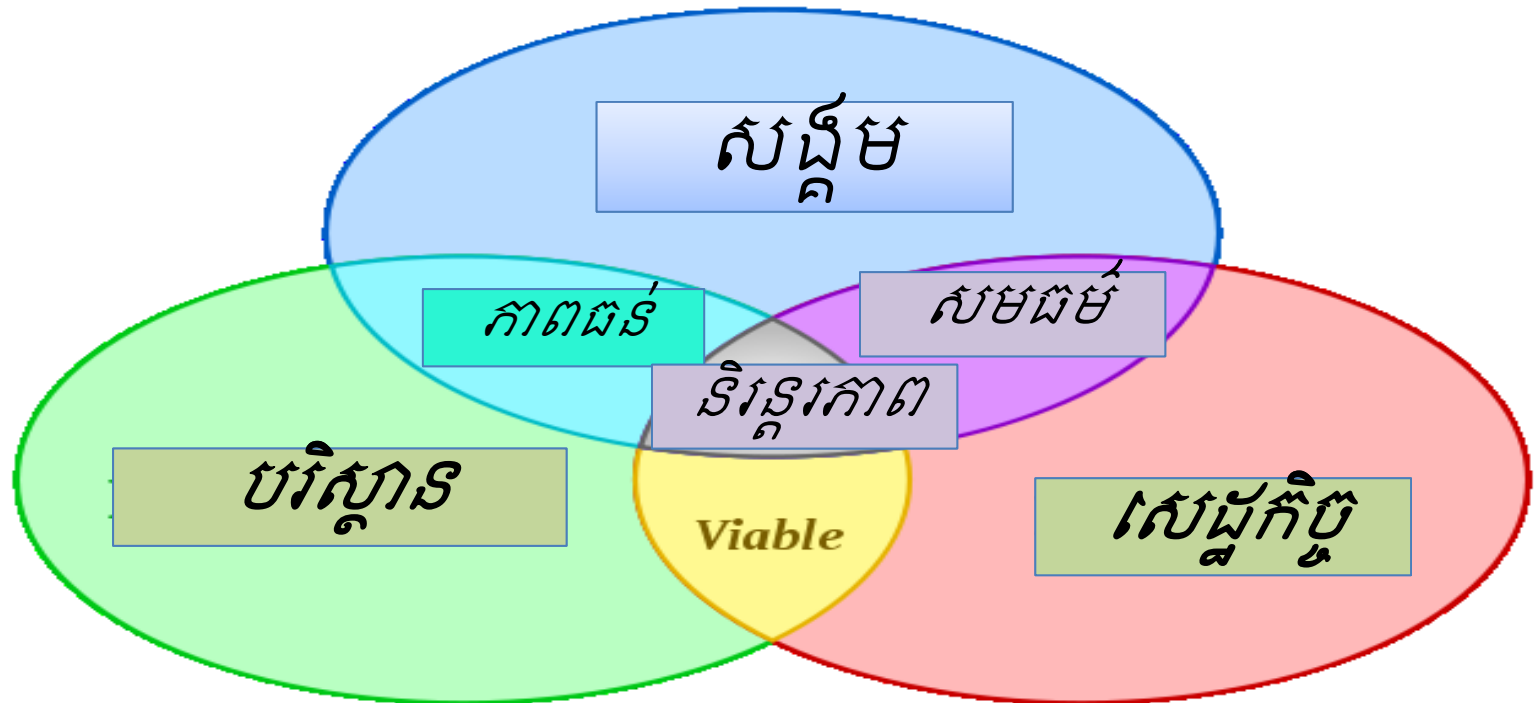

ទិដ្ឋភាពរួមនៃវគ្គទី ២

- EIA: រំលឹកឡើងវិញទស្សនទានសំខាន់ៗ
- ដំណើរការ EIA នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិ
- បណ្តឹងវិវាទដែលអាចនឹងកើតមាននៅក្នុងបញ្ហា EIA
- EIA បណ្តឹងវិវាទទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍគម្រោងនៅក្នុងបរិបទកម្ពុជា
- សកម្មភាព
- សំណួរ និងចម្លើយ

យុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយ ចីរភាព និងកិច្ចការពារបរិស្ថាន

ដើម្បីធ្វើការសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចស្របតាមការ
អភិរក្សបរិស្ថាន

**EIA: ការពិនិត្យឡើងវិញលើទស្សន
ទានសំខាន់ៗ**

EIA: ការពិនិត្យឡើងវិញលើ ទស្សនទានសំខាន់ៗ

- គោលបំណងសំខាន់បំផុតនៃ EIA ៖

ដើម្បីសម្រេចបានការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព
និងបង្កើតសង្គមប្រកបដោយចីរភាព

- EIA ត្រូវបានធ្វើឡើង វាយតម្លៃ និងអនុម័ត,
(រួមគ្នាជាមួយ EMP) មុនពេលការសាងសង់
ឬការអភិវឌ្ឍណាមួយកើតឡើង

គោលបំណងចម្បងនៃ EIA

- និយមន័យ៖

ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គម គឺជាដំណើរការមួយនៃការប៉ាន់ស្មាន និងប៉ាន់ប្រមាណផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានដោយគម្រោងនិងសកម្មភាព [អភិវឌ្ឍន៍]។ វាកំណត់ផងដែរនូវវិធីសាស្ត្រនិងនិយាមសម្រាប់បង្ការ សម្រាល និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលអាចមានទាំងនេះមកលើបរិស្ថាន។

គោលបំណងចម្បងនៃ EIA

- ដើម្បីធានាថា កត្តាពិចារណាផ្នែកបរិស្ថានត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ ច្បាស់លាស់ និងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងដំណើរការធ្វើការសម្រេចចិត្តពាក់ព័ន្ធនឹង ការអភិវឌ្ឍ
- ដើម្បីរំពឹងទុក និងជៀសវាង កាត់បន្ថយឱ្យបានច្រើនបំផុត ឬសម្រាលផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានធ្ងន់ធ្ងរផ្នែកជីវូបវ័ន្ត សង្គម និងផលប៉ះពាល់ពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗ ទៀតនៃដំណើរគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍
- ដើម្បីការពារផលិតភាព និងសមត្ថភាពនៃប្រព័ន្ធធម្មជាតិ និងដំណើរការអេកូឡូស៊ី ដែលថែរក្សាមុខងាររបស់វា និង
- ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍដែលមាននិរន្តរភាព និងបង្កើនការប្រើប្រាស់និងឱកាសគ្រប់គ្រងធនធានជាអតិបរមា

គោលការណ៍ចម្បងចំនួន ៧ ដើម្បី ធានាប្រសិទ្ធភាពនៃ EIAs

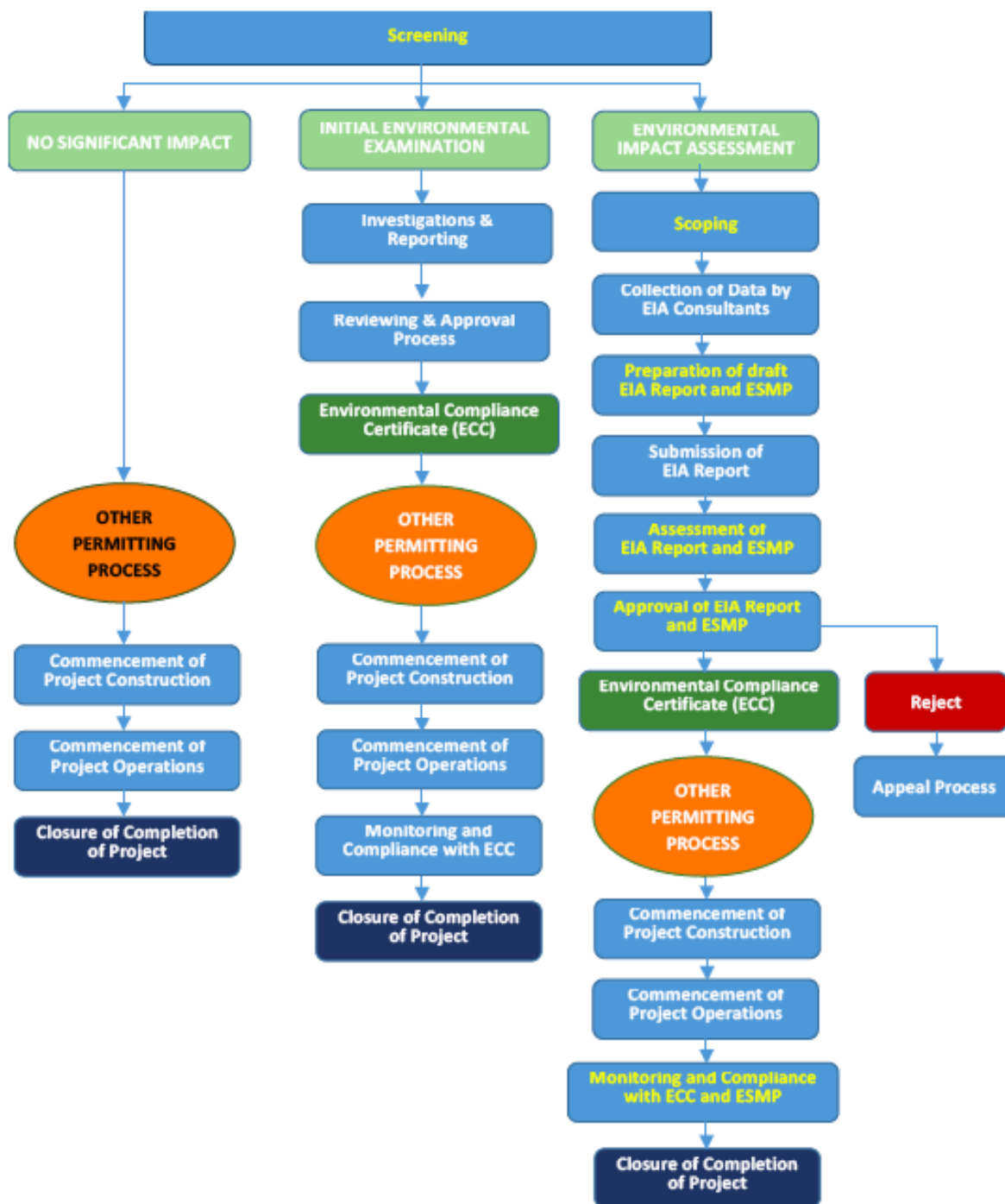
1. ដំណើរការច្បាស់លាស់និងមានប្រសិទ្ធភាពដែលបង្កើតឡើងតាមច្បាប់
2. ម្ចាស់គម្រោងរ៉ាប់រងការចំណាយលើការដាក់ពាក្យសុំ និងការប្រមាណ
3. ការចូលរួមជាសាធារណៈប្រកបដោយអត្ថន័យនៅគ្រប់ដំណាក់កាលទាំងអស់នៃដំណើរការ
4. ការទទួលបានព័ត៌មានដោយ PAP និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត
5. មានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់
6. ការសម្រេចចិត្តចំហ និងផ្អែកលើភស្តុតាង
7. ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន ការអនុលោម និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

យន្តការសំខាន់ៗសម្រាប់ EIA

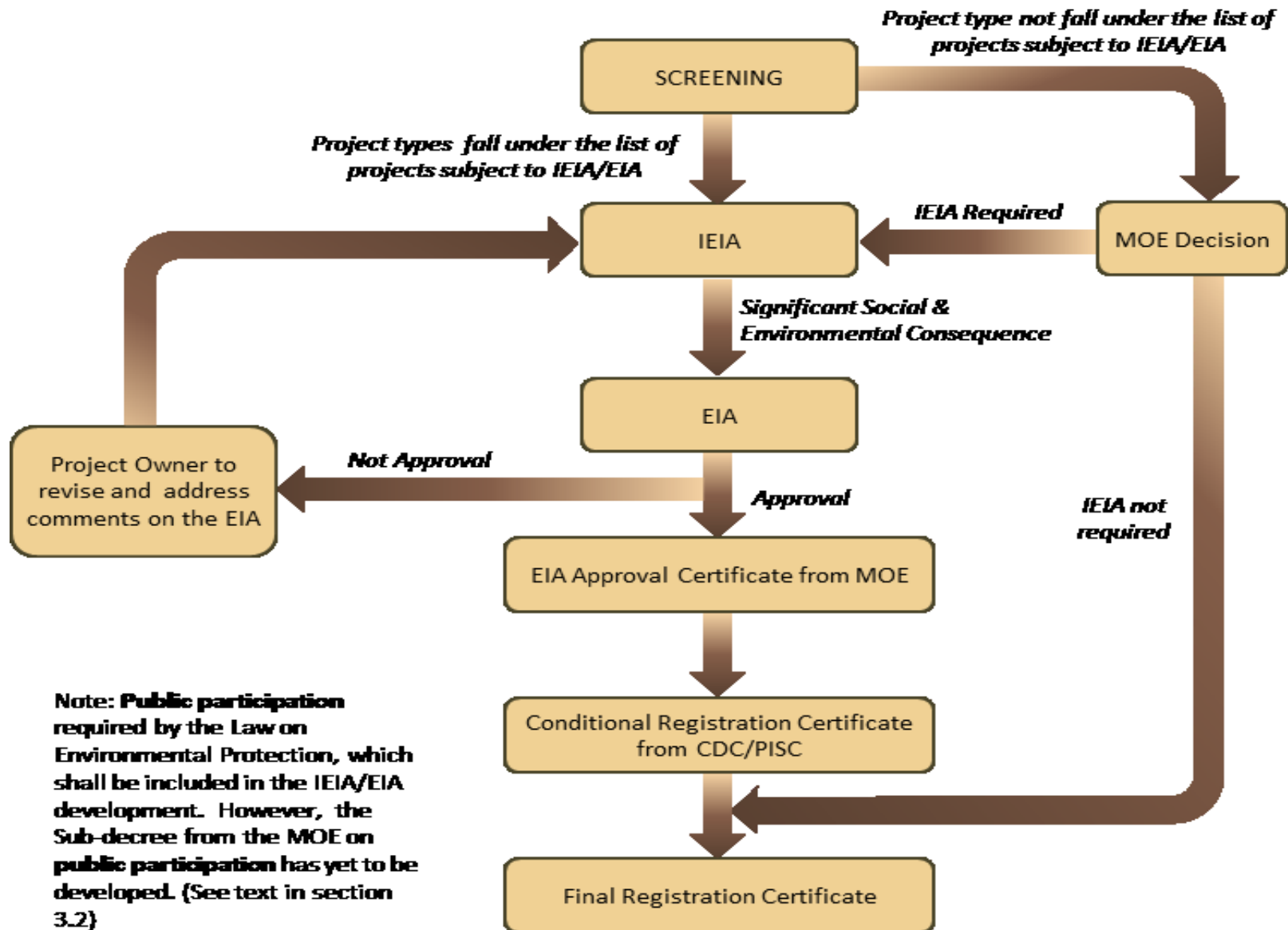
មានយន្តការចម្បងចំនួនប្រាំ៖

- ការពឹងផ្អែកលើយុទ្ធវិធីតាមបែបចូលរួម
- ការអនុវត្តគោលការណ៍ប្រុងប្រយ័ត្នជាមុន
- ការអនុវត្តគោលការណ៍សមធម៌អន្តរជំនាន់
- ការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងបរិស្ថានភាពអេកូឡូស៊ី គឺជា
ការពិចារណាបឋមមួយ និង
- ការកែលម្អការប៉ាន់ស្មានតម្លៃ ការកំណត់តម្លៃ និង
ការលើកកម្ពស់

ដំណើរការ EIA នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ដំណើរការ EIA នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

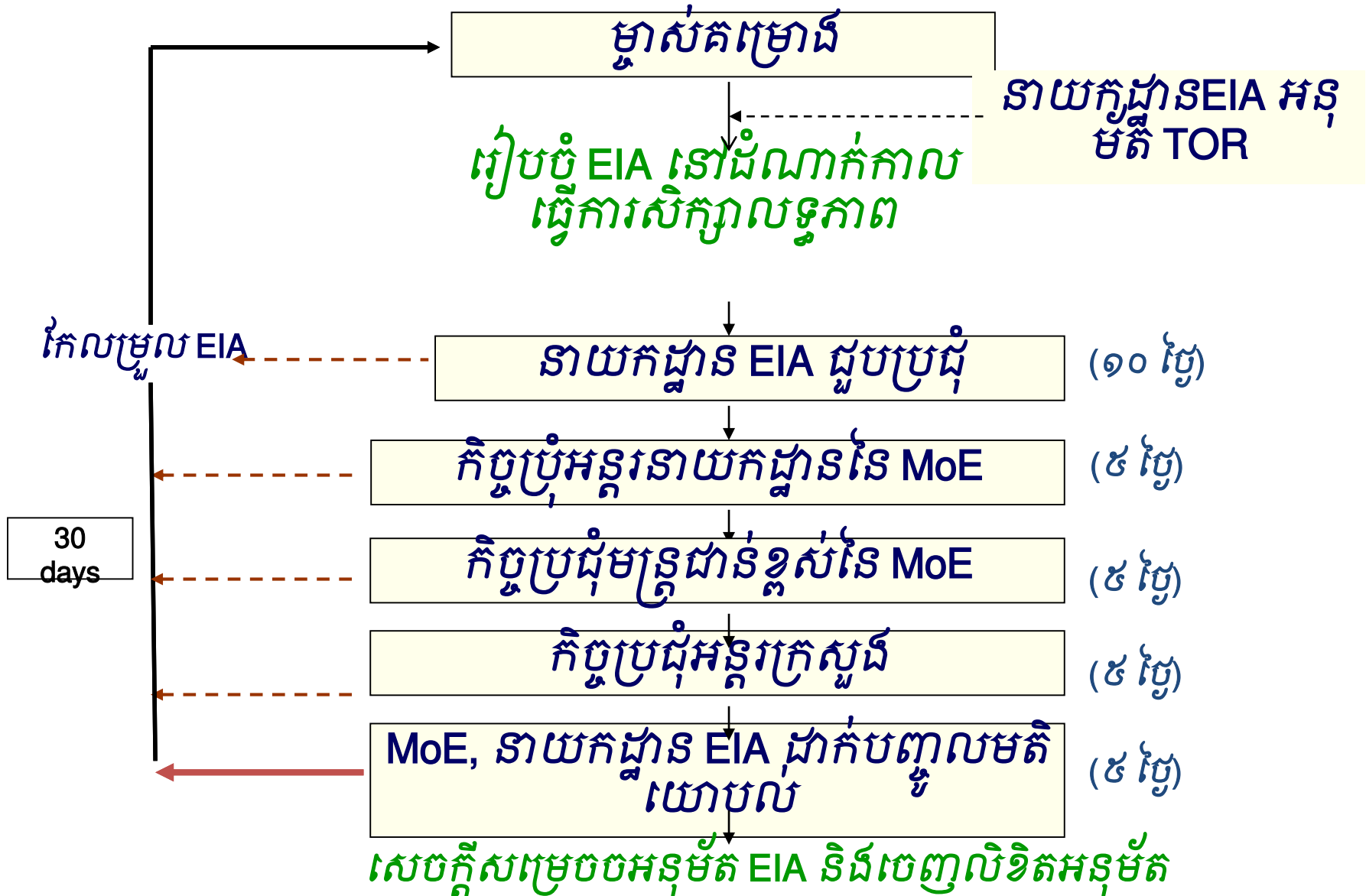

EIA ត្រូវបានតម្រូវឱ្យធ្វើស្ទើរតែនៅក្នុងគ្រប់ គម្រោងទាំងអស់

- ឧស្សាហកម្ម សំណង់ ថាមពល ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
ទេសចរណ៍
- មុននឹងផ្តល់សម្បទានដីស្មៅដុះកិច្ច
- មុននឹងអនុម័តលើអាជ្ញាបណ្ណសម្រាប់រករក និងធ្វើ
អាជីវកម្មរ៉ែ (ច្បាប់អាជីវកម្មរ៉ែ មាត្រា ២៦ និង ៥៣)
- មុននឹងផ្តល់សម្បទានព្រៃឈើ (ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ
មាត្រា ១៩)
- មុននឹងរៀបចំសំណើ និងការវិនិយោគនៅក្នុង ឬតំបន់
អភិរក្ស (ច្បាប់ស្តីពីតំបន់ការពារធម្មជាតិ មាត្រា
២២)

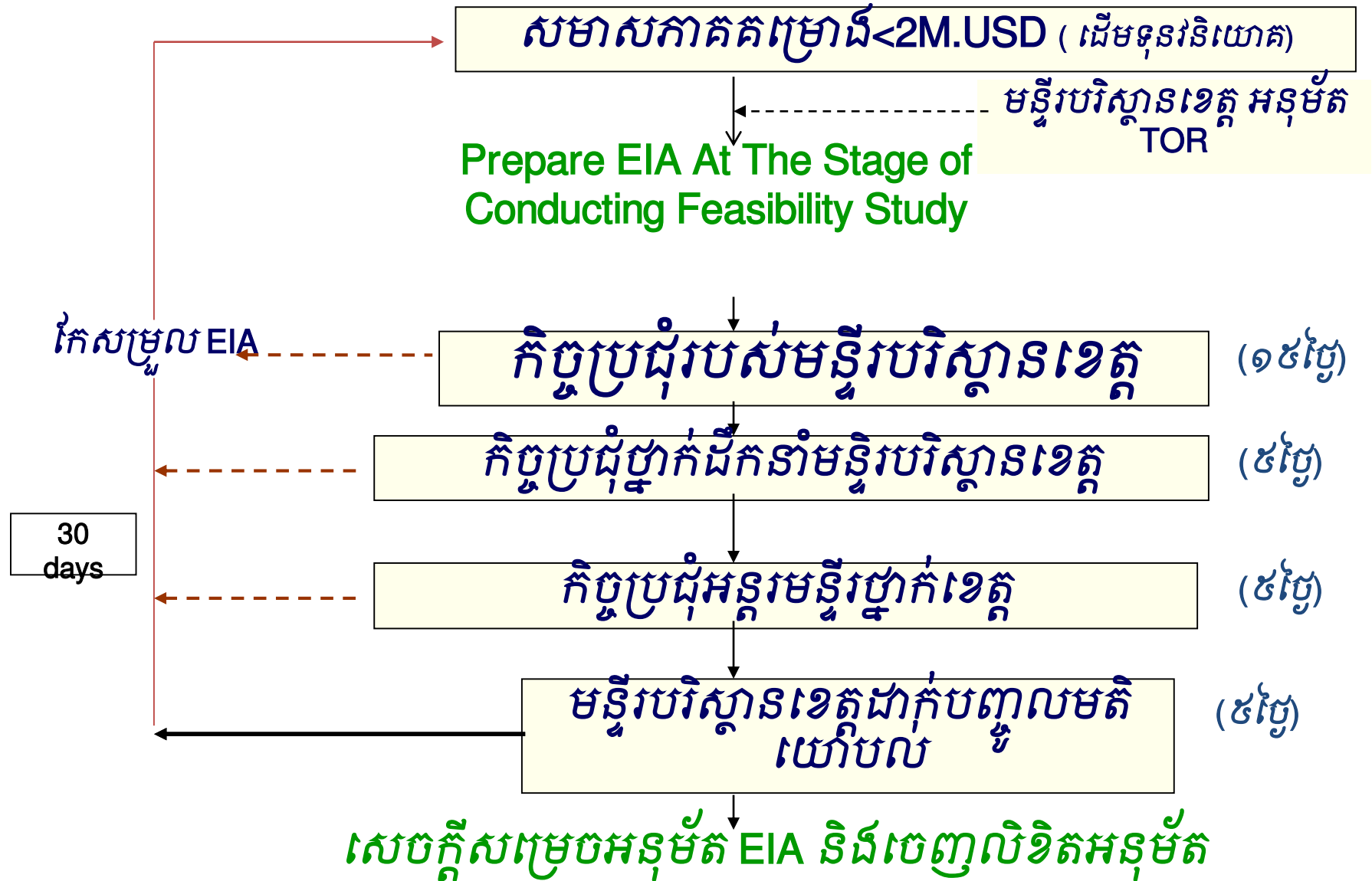
ការពិនិត្យ EIA នៅថ្នាក់ជាតិ

ដំណើរការអនុម័តសម្រាប់ EIA នៃគម្រោងឯកជន និងសាធារណៈ

ការពិនិត្យ EIA នៅថ្នាក់ខេត្ត

ដំណើរការអនុម័តសម្រាប់ EIA នៃគម្រោងសាធារណៈ និងឯកជន

ការពិនិត្យ និងអនុម័ត EIA នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ឆ្នាំ	ប្រភេទនៃលិខិតអនុម័ត	
	កិច្ចសន្យា	របាយការណ៍ IEIA/EIA
2004	67	8
2005	55	17
2006	67	19
2007	72	19
2008	61	13
2009	49	8
2010	80	10
2011	95	16
2012	154	21
2013	105	20
2014	202	14
2015	129	22
Total	1014	187

សិក្ខាសាលាលើកទី៣ ស្តីពី

កិច្ចពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន
រៀបចំដោយ នាយកដ្ឋាន អន្តេត ពិនិត្យការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន នៃ
ក្រសួងបរិស្ថាន សហការជាមួយក្រុមមេធាវី វិស្វ
ថ្ងៃទី ២៦-២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ សណ្ឋាគារ ឆ្នេរសីហនុ ខេត្តព្រះសីហនុ

The 3rd Workshop

On

Consultation of the Draft Law on Environment Impact Assessment
Organized by The Department of Environmental Impact Assessment,
Ministry of Environment, in Cooperation with Vishnu Law Group
May 26-27, 2014 Golden Sea Hotel, Preah Sihanouk Province

សិក្ខាសាលាពង្រឹងយោបល់សាធារណៈ ស្តី ពី EIA

ការវិវឌ្ឍថ្នាក់តំបន់ និងអន្តរជាតិ
នៅក្នុង EIA

ការវិវឌ្ឍ EIA នៅក្នុង GMC

- មានចំណុចអ្នករួមណាកាន់តែច្រើនឡើងនៅក្នុងការប្រើប្រាស់ដំណើរការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គម (EIA) និងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ (SEA) នៅក្នុងមហាអនុតំបន់មេគង្គ
- បរិស្ថានរួមបញ្ចូលសង្គម សុខភាព និងវប្បធម៌។
- ជាមួយនឹងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានទាំងអស់កំពុងទទួលបានការសង្គមស៊ីវិល ក៏ពង្រីកពិចារណាវិធីនានាដើម្បីពង្រឹងតួនាទីរបស់ EIA នៅក្នុងការលើកកម្ពស់កំណើនប្រចាំថ្ងៃ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព។

ការចំណាយលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុង ពេលអន្តរាគមន៍

- ADB បានប៉ាន់ស្មានថា អាស៊ី “ត្រូវការវិនិយោគ
“ប្រមាណ ៨ ត្រីលានដុល្លារ” (\$8 trillion) នៅក្នុងហេដ្ឋា
រចនាសម្ព័ន្ធជាតិ និង ២៩០ ពាន់លានដុល្លារលើហេដ្ឋ
ារចនាសម្ព័ន្ធជាតិបន្ត រហូតឆ្នាំ២០១០ ដល់ ២០២០
ដើម្បីធានានិរន្តរភាពគន្លងកំណើនរបស់ខ្លួន”។
- ADB – ប្រមាណ ៨០% នៃកម្មលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
- AIIB - គម្រោងចាប់ផ្តើមដំបូង ៤០ ពាន់លានដុល្លារ
- ដើម្បីសម្រេចបានចក្ខុវិស័យអាស្ម័ននៃការអភិវឌ្ឍ
ប្រកបដោយចីរភាព គេអាចប្រើប្រាស់ EIA ដើម្បី
លើកកម្ពស់ការការពារបរិស្ថាន និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច
បី។

ការអភិវឌ្ឍ EIA

- ទិន្នាការអន្តរជាតិ
 - អនុសញ្ញា Aarhus
 - អនុសញ្ញា Espoo
 - ពិធីសារ SEA
 - គោលនយោបាយស្តីពីកិច្ចការពារសុវត្ថិភាព
- ការធ្វើយតបថ្នាក់តំបន់
 - ក្របខណ្ឌ MRC
 - វេទិកាចៅក្រុងអាស៊ាន
 - ADB GMS EOC
 - គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុង EIA

ការអភិវឌ្ឍ EIA របស់ប្រទេស

- ចិន
 - វិសោធន៍ទៅលើទោសបញ្ញត្តិ និងដំណើរការ រួមទាំងការចូលរួមជាសាធារណៈ
- ឡាវ
 - ស្វែងរកដំណើរការ EIA ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៣
- ថៃ
 - ការពិភាក្សាខ្លះអំពីការកែសម្រួលច្បាប់ EIA
 - រដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មី
- មីយ៉ាន់ម៉ា
 - ច្បាប់ស្តីពីការការពារបរិស្ថាន ឆ្នាំ២០១២
 - វិធីការការពារបរិស្ថាន ២០១២
 - នីតិវិធី EIA (ពង្រីក)
 - ច្បាប់វិនិយោគទុកប្រទេស ២០១២ និងវិធាន
- វៀតណាម
 - វិសោធនកម្មដើម្បីដាក់បញ្ចូល SEA
 - បង្កើនទោសទណ្ឌ

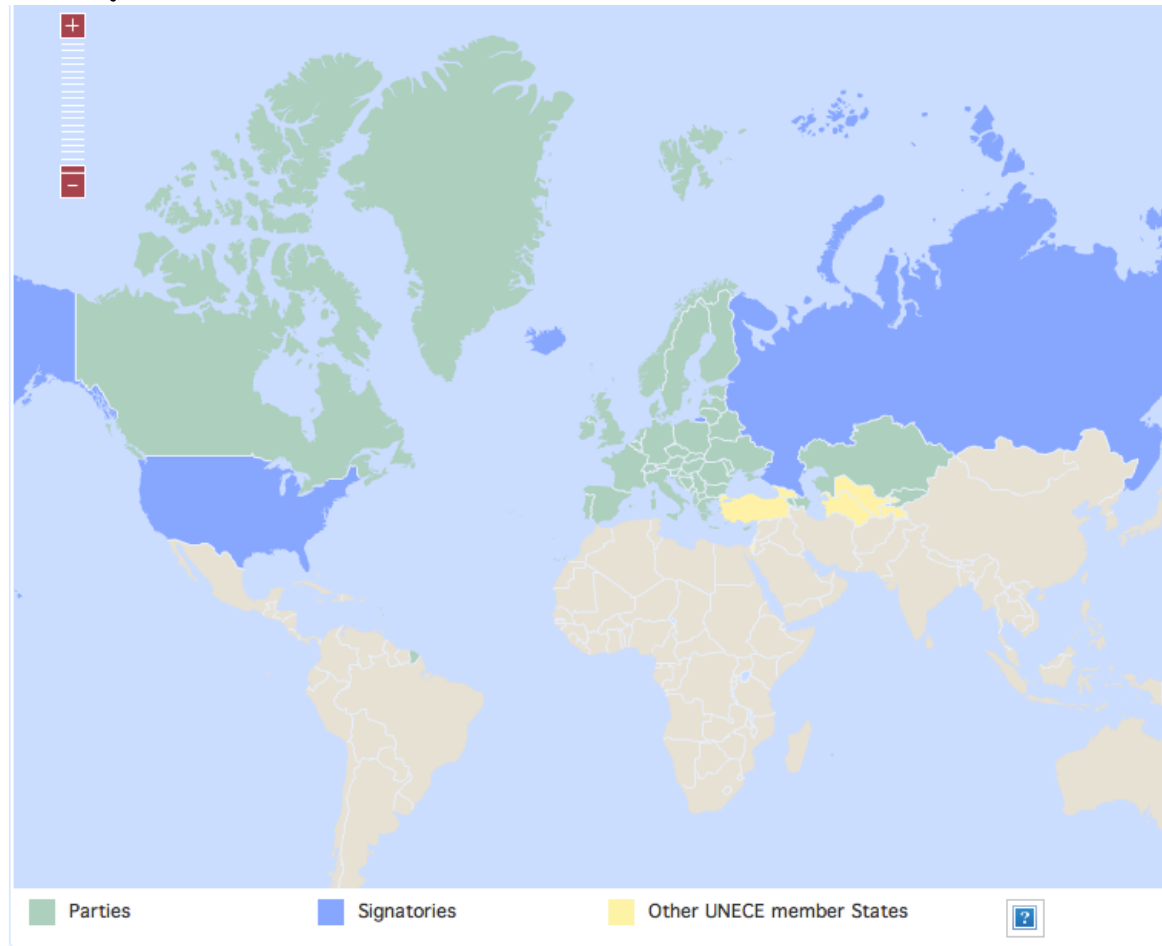
ការជៀសវាងផលប៉ះពាល់រយៈពេល វែង

ទិន្នាការអន្តរជាតិ

- អនុសញ្ញា Espoo 1991
 - អនុសញ្ញានេះចែកអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់សមាជិក ក្នុងការជ្រើសរើសដំណើរការវិនិយោគ យោងលើអត្ថប្រយោជន៍ធនធានដែលមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ ដែន
- វិសោធនកម្មទៅលើអនុសញ្ញា Espoo ត្រូវបានចេញក្នុងឆ្នាំ២០០១ ដើម្បីអនុញ្ញាតការប្តូរជាសមាជិកដល់មិនមែនជាសមាជិកនៃ ECE UN
- ពិធីសារស្តីពីការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាប្រព័ន្ធសាស្ត្រ ឆ្នាំ២០១០
 - SEA គ្របដណ្តប់ការវាយតម្លៃបរិស្ថាននៃគោលនយោបាយ ឬកម្មវិធីដោយសមាជិក ដែលទំនងជាមានផលប៉ះពាល់លើបរិស្ថាន រួមទាំងសុខភាព យ៉ាងខ្លាំង។

អនុសញ្ញាស៊ីពីហេតុប៉ះពាល់លើបរិស្ថាន នៅក្នុងបរិបទធ្វើដំណើរ ១៩៩១

វិន័យការអនុវត្តនៃ EIA

ADB

Policy Paper

June 2009

Safeguard Policy State

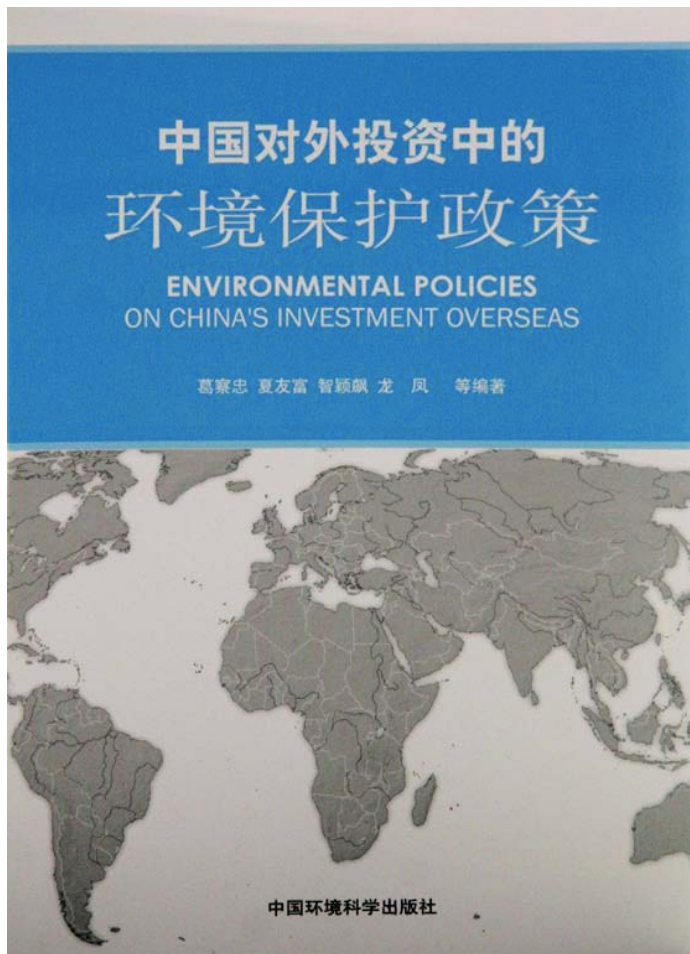

IFC Performance Standards on
Environmental and Social Sustainability

Effective January 1, 2012

- គោលនយោបាយស្តីពី
កិច្ចការពារសុវត្ថិភាព
– និយាមនៃការអនុវត្ត
IFC
– កិច្ចការពារ ADB
– កិច្ចការពារ JICA
– កិច្ចការពារ AIIB

វិទ្យាការអន្តរជាតិនៃ EIA

- គោលការណ៍ណែនាំចិនសម្រាប់ការការពារបរិស្ថាននៅក្នុងការវិនិយោគទុនបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការ (កុម្មៈ ២០១៣) ចេញវិធានរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនិងក្រសួងបរិស្ថាន។

បណ្តឹងរិះរកទីនៅក្នុងបញ្ហា EIA

បណ្តឹងវិវាទ EIA

- អាចជានីតិវិធី ឬសារធាតុ
- នីតិវិធី - ជំទាស់នឹងការសម្រេចដោយសារតែបរាជ័យ របស់អង្គ/ក្រុមវាយតម្លៃក្នុងការអនុវត្តគោលការណ៍សំខាន់ៗនៃ EIA ឬការអនុវត្តខុសគោលការណ៍។
- សារធាតុ - ជំទាស់នឹងការសម្រេច ពីព្រោះគេមិនគួរ អនុម័តគម្រោងដោយផ្អែកលើភស្តុតាង ឬដោយសារ តែការអនុម័តនោះមិនរ៉ាប់រងពិចារណាលើក្នុងខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីជៀសវាង ឬសម្រាលគ្រោះថ្នាក់ដែលអាចកើតឡើង។
- ឧក្រិដ្ឋជន - ការរំលោភលើលក្ខខណ្ឌ EIA

សំណុំរឿងនីតិវិធី

- សំណុំរឿងនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងក្រសួង/មន្ទីររបស់រដ្ឋាភិបាលមួយ ឬការផ្តល់ខិត្តអនុញ្ញាតដោយរដ្ឋមន្ត្រីណាម្នាក់ អាចពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍នីតិវិធីជាមូលដ្ឋាន។
- ជារឿយៗ សំណុំរឿងតម្រូវឱ្យតុលាការអនុវត្តច្បាប់ និងគោលការណ៍នៃច្បាប់ដោយមិនលម្អៀង។

“មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃនីតិវិធីគឺថា សិទ្ធិអំណាចរបស់រដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ត្រូវស្ថិតនៅក្រោម ឬក៏ណាត់ដោយច្បាប់។ នៅពេលអង្គណាមួយនៃរដ្ឋាភិបាលមានបំណងដកខ្លួនចេញពីព្រំដែនកំណត់នៃច្បាប់ នីតិវិធីត្រូវប៉ះពាល់។”
យោងតាម Preston CJ, NSW តុលាការរដ្ឋ និងបរិស្ថានខេត្តតុលាការ ឆ្នាំ២០១១

ប្រភេទនៃបញ្ហាក្រោម EIA

- ការអនុលោមតាមដំណើរការ EIA
- តើមានគម្រោងធ្វើតាមនីតិវិធី EIA និងបានទទួលការអនុម័ត EIA ឬទេ?
- ឧទាហរណ៍ គម្រោងខាងក្រោមនេះត្រូវឱ្យមាន EIA មុននឹងគម្រោងមានភាពស្របច្បាប់៖
 - សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច
 - ព្រៃឈើ
 - អាជីវកម្មរ៉ែ

ប្រភេទនៃបញ្ហាក្រោម EIA

- ការទទួលបានព័ត៌មាន
- ការធានាការចូលរួមពីសាធារណជន
ប្រកបដោយអត្ថន័យ បានកើតឡើងនៅក្នុង
ដំណើរការ EIA ។
- ការការពារសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនដើមភាគតិច
នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- ការអនុលោមតាមដំណើរការ EIA
- ការអនុវត្តលក្ខខណ្ឌនៃការអនុម័ត

បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៃ EIA

- ការទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុង (ដូចជា បទល្មើសចរាចរណ៍-កំហុសមិនមាន)
- ការទទួលខុសត្រូវតឹងរឹង (បទល្មើសលទ្ធផល (Result offence))
 - ព្យុះសន្តិកម្ម/ការខូចខាត មិនមែនជាធាតុផ្សំ
- បទល្មើសដោយចេតនា - ភស្តុតាងនៃចេតនាប្រព្រឹត្តិឱក្រឹដ្ឋ (mens rea) ឬចេតនា (សកម្មភាព ឬការរំលង) ឬការព្រងើយកន្តើយ។
 - ព្យុះសន្តិកម្ម/ការខូចខាត នឹងមូលហេតុបង្ក គឺពាក់ព័ន្ធទាំងអស់

EIA នឹងបណ្តឹងវិវាទអំពីគម្រោង
អភិវឌ្ឍន៍ នៅក្នុងបរិបទកម្ពុជា

ប្រភេទនៃបទល្មើសបរិស្ថាន

- នៅទីណាដែលសកម្មភាពត្រូវបានហាមឃាត់ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតជាមុនខ្លះ ដែលអាចរួមបញ្ចូល EIA ទៀត
- ឧទាហរណ៍៖
 - ការផ្តល់ និងការប្រើប្រាស់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច (ELC)
 - សកម្មភាពនានាដែលនៅជាប់នឹង ឬនៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស
 - ការធ្វើឱ្យខូច ឬបំផ្លាញបេតិកភណ្ឌណាមួយ
 - សកម្មភាព និងការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងតំបន់ឆ្នេរសមុទ្រ
 - សម្បទានព្រៃឈើ ឬសកម្មភាពព្រៃឈើ
 - ប្រតិបត្តិការវៃខ្សាច់

អាជីវកម្មវៃ

- ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងនិងអាជីវកម្មធនធានវៃ ឆ្នាំ២០០១
- មាត្រា ៥ – ត្រូវតែមានអាជ្ញាប័ណ្ណធនធានវៃ
- មាត្រា ២១ – អ្នកមានអាជ្ញាប័ណ្ណទាំងអស់ត្រូវតែគោរពច្បាប់ស្តីពីការការពារបរិស្ថាននិង EIA, ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន (EMP) និងការស្តារទីតាំង
- ជំពូកទី VIII – ទោសបញ្ញត្តិ

អាជីវកម្មវៃ

អនុក្រឹត្យស្តីពីអាជីវកម្មរុករកនិងអាជីវកម្មជនធានវៃ លេខ ៧២ អនក្រ

- មាត្រា ២៦ – អាជ្ញាប័ណ្ណរុករកត្រូវតែរួមបញ្ចូលរបាយការណ៍ ESIA ។ ការអនុលោមតាមដំណើរការ EIA
- មាត្រា ៣៧ – អនុលោមតាមផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន (EMP)
- មាត្រា ៥៣ – អាជ្ញាប័ណ្ណអាជីវកម្ម ត្រូវតែរួមបញ្ចូល ESIA និង EMP
- តើមានសក្ខីប្រាង្គបានអនុវត្តតាមនីតិវិធី EIA និងបានទទួលការអនុម័ត EIA ឬទេ?

ព្រៃឈើ

ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ឆ្នាំ២០០២

- MAFF នឹងបង្កើតប្រព័ន្ធប្រមូលផលព្រៃឈើ និងសម្បទានដែលផ្តល់ជូនបន្ទាប់ពី EIA មាត្រា ១៩ ។
- ជំពូកទី១០ ចែងពីអភិរក្សសត្វព្រៃ និងពពួកសត្វជិតផុតពូជ
- តើមានគម្រោងប្រែប្រួលអនុវត្តន៍វិធី EIA និងប្រព័ន្ធប្រមូលផលព្រៃឈើអនុម័ត EIA ឬទេ?

តំបន់អភិរក្ស

ច្បាប់ស្តីពីតំបន់អភិរក្សរាជធានី ឆ្នាំ២០០៨

- ជំពូកទី VII មាត្រា ២២ តម្រូវឱ្យធ្វើ ESIA មុននឹង អនុវត្តសកម្មភាពនៅក្នុង ឬនៅជិតបំប៉នព្រំប្រទល់ តំបន់ការពាររាជធានី។
- ជំពូកទី X ចែកព័ត៌មានលម្អិត និងទោសបញ្ញត្តិ

ការការពារបេតិកភណ្ឌ

ច្បាប់ស្តីពីការការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ ឆ្នាំ១៩៩៦

- មាត្រា ២៣ – គ្មានទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ណាមួយដែលត្រូវបានស្នើឡើងសម្រាប់បណ្តាញថ្នាក់ ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទីតាំង បំផ្លាញចោល កែប្រែ ឬដាក់ឱ្យស្ថិតក្រោមការជួសជុល ឬការងារស្តារឡើងវិញ ដោយគ្មានការអនុម័តឡើយ។
- មាត្រា ៣១ – ទប់ស្កាត់ពាណិជ្ជកម្មវត្ថុបុរាណ និងអ្នកលក់ ។
- មាត្រា ៣៧ – “របកគំហើញដោយចៃដន្យ” តម្រូវឱ្យបញ្ឈប់ការងារ រង់ចាំការវាយតម្លៃដោយ MoCFA.
- មាត្រា ៦៣ – ទោសទណ្ឌចំពោះការរំលោភច្បាប់

ជលផល

ច្បាប់ស្តីពីជលផល ឆ្នាំ២០០៦

- មាត្រា ៧ – គោលការណ៍នៃការចូលរួមពីសាធារណជន
- ជំពូកទី៥ – ការការពារ និងការអភិរក្សត្រី
- ជំពូកទី៦ – ការការពារព្រៃកោងកាង
- មាត្រា ៨២ – បទល្មើសនៃការផ្តល់មធ្យោបាយ ឬបទបញ្ជា ត្រូវចាត់ទុកថាជាជនសមគំនិត។
- មាត្រា ៨៣ – នីតិបុគ្គលស្ថិតក្រោមច្បាប់
- មាត្រា ៨៧ – បញ្ហានានាដែលត្រូវពិចារណាសម្រាប់ពិន័យអន្តរកាល
- មាត្រា ៩០ – ការផ្តល់ប្រាក់ដើម្បីស្តារប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីវិញ

